

Грађански водич кроз одлуку о буџету Општине Бољевац

2022. година

Поштовани читаоци,

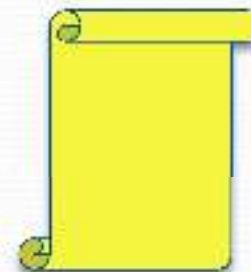
Креирали смо Грађански водич кроз буџет Општине Бољевац у форми коју видите да бисмо Вам приближили структуру буџета на једноставнији и разумљивији начин, а све у циљу бољег информисања и веће транспарентности.

Буџет је сложен документ којим се новац грађана и државе усмерава ка плаћањима која обезбеђују функционисање установа и свих битних делова наше општине.

Зато сматрамо да је битно да јавност буде упозната са токовима новца и структуром буџета и да има увид у битне ставке које чине наш буџет.

Потрудили смо се да Вам дамо сажет приказ пројектованих прихода и расхода за 2022. годину, као и више информација о корисницима буџетских средстава. У овом водичу можете пронаћи битне информације о структури и расподели буџета.

Надамо се да ћете након читања грађанског водича стећи јаснији увид у наш буџет како бисте својим сугестијама учествовали и допринели још ефикаснијем усмеравању буџетских средстава ради постизања дугорочне одрживости наше локалне самоуправе.

Укратко о буџету

Буџет општине представља правни документ којим се врши пројекција прихода и расхода локалне самоуправе у току једне календарске године. Буџет је основа за спровођење политике локалне самоуправе, али има и контролну улогу у циљу очувања одрживости.

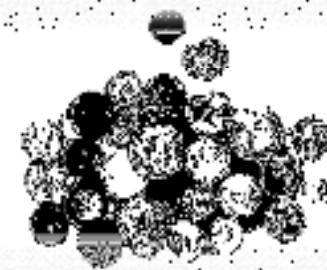
Правни акти на којима се заснива формирање буџета:

- Закон о буџетском систему,
- Упутство Министарства финансија за припрему буџета
- Закон о буџету Републике Србије
- Фискална стратегија

Приходи представљају новац који се слива у општинску касу. Овај новац се користи за покриће расхода, а расходи настају измирењем обавеза Општинске управе и њених корисника.

Корисници буџетских средстава могу бити ДИРЕКТНИ и ИНДИРЕКТНИ.

Директни корисници јесу органи Општине, а индиректни корисници су остале локалне установе које се ослањају на средства из буџета. Поред њих, буџет предвиђа средства и за кориснике субвенција, дотација, донација и трансфера, односно за установе које се не ослањају на средства буџета сем када је у питању покриће материјалних трошкова функционисања.

Буџет Општине Бољевац

Састављање буџета представља процес у који је потребно укључити велики број чинилаца како би се приходи и расходи пројектовали и расподелили на правилан начин. Служба буџета саставља буџет сагледавајући будуће потребе ентитета локалне самоуправе, али и ослањајући се на историјске податке из претходних година како би се утврдили обрасци који се понављају.

Наравно, немогуће је саставити овако комплексан документ без сарадње. Општинске службе са директним и индиректним корисницима и са грађанима и њиховим удружењима. Зато у креирању буџета наше општине учествују следећи ентитети:

- *Директни корисници* – Скупштина, Општинска служба, Општинско веће, Правобранилац, Председник,
- *Индиректни корисници* – Предшколска установа "Наша Радост", Туристичка организација, установе културе: Културно-образовни центар, Установа за спорт, Јавна библиотека, месне заједнице,
- *Корисници субвенција, дотација, донација и трансфера*: Основне школе "9. Српска бригада" Бољевац, "Ђорђе Симеоновић" Подгорац, "Ђура Јакшић" Сумраковац, Музичка школа Бор, Средња школа "Никола Тесла" и Дом здравља Бољевац, Центар за социјални рад,
- *Јавно комунално предузеће основано од стране Општинске управе* "ЈКП Услуга",
- *Грађани и њихова удружења*.

Главни учесници у буџетском процесу

Приходи буџета

ПОРЕСКИ ПРИХОДИ

Прикупљају се обавезним плаћањима пореских обвезника без обавезе извршења специјалне услуге за узврат

ТРАНСФЕРИ

Подразумевају пренос средстава од нивоа Републике Србије општинском нивоу власти. Могу бити:

1. НАМЕНСКИ – за тачно утврђене намене
2. НЕНАМЕНСКИ – без унапред утврђене намене па се, у складу са законом, могу користити за било које сврхе.

НЕПОРЕСКИ ПРИХОДИ

Наплаћују се за коришћење јавних добара (накнада), пружања јавних услуга (таксе) или због кршења уговорних или законских одредби (казне и пенали)

ПРИМАЊА ОД ПРОДАЈЕ НЕФИНАНСИЈСКЕ ИМОВИНЕ

Остварују се продајом непокретности и покретних ствари у власништву општине

ПРИМАЊА ОД ЗАДУЖИВАЊА

Подразумевају приливе по основу задуживања код пословних банака

ПРИМАЊА ОД ПРОДАЈЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИМОВИНЕ

Представљају приливе по основу продаје домаћих акција и осталог капитала у корист нивоа општина

ДОНАЦИЈЕ

Добијају од домаћих и међународних донатора и организација за различите пројекте.

ПРЕНЕТА СРЕДСТВА ИЗ РАНИЈИХ ГОДИНА

Представљају вишак прихода буџета општине који нису потрошени у претходној буџетској години

Приходи буџета

Када су у питању приходи Општине Бољевац, категорија прихода која има највећи удео у буџетским приходима јесу *трансфери од нивоа Републике општинском нивоу власти* (238.965.700 динара).

На другом месту су *порески приходи*, а у оквиру њих су најзначајнији приходи од пореза на доходак, добит и капиталне добити, као и порез на имовину (пројектовани приходи од пореза на доходак и добит износе 152.641.157 динара, а од пореза на имовину 50.500.000 динара).

Непорески приходи (накнаде, таксе, пенали и сл. износе 19.221.541 динара, а примања од продаје нефинансијске имовине износе 24.525.000.

Наша служба је предвидела *приходе од задуживања код домаћих кредитора* у износу од 20.000.000 динара.

Када су *донације* у питању, предвиђа се износ прихода од 24.525.000 динара, док *неутрошена средства донација из претходних година* износе 17.350.000 динара.

Такође, за сврхе прихода у 2022. години стоји на располагању и *нераспоређени вишак прихода из ранијих година* у износу од 7.000.000 динара.

Уколико саберемо све износе по категоријама прихода, добијамо износ од **651.112.883 динара**. Овај износ представља укупне пројектоване приходе буџета у 2022. години.

Приходи буџета

<i>Врсте прихода</i>	<i>Износ</i>
Порески приходи	227.441.157,00
Непорески приходи	19.221.541,00
Донације	95.609.485,00
Трансфери	238.965.700,00
Примања од продаје нефинансијске имовине	24.525.000,00
Задуживања од домаћих кредитора	20.000.000,00
Нераспоређени вишак прихода из ранијих година	7.000.000,00
Неутрошена средства донација из ранијих година	17.350.000,00
Укупно:	651.112.883,00

Табела 1 – преглед износа прихода по изворима

Приходи буџета

Укупни пројектовани
приходи:
651.112.883,00
динара

Расходи буџета

Наведени износи прихода се користе за покриће расхода који се предвиђају Одлуком о буџету. Расходи и издаци се планирају према потребама корисника буџета. Као што смо рекли, у оквиру корисника средстава буџета постоје директни и индиректни корисници.

Директни корисници се у потпуности финансирају из буџета, а индиректни корисници имају поред тога и приходе од обављања делатности.

Корисници субвенција, дотација, донација и трансфера учествују у расходима буџета изискивањем материјалних трошкова за њихово пословање.

Поред тога, у оквиру буџета се планирају и расходи за капиталне пројекте који су покренути, или се налазе у припреми за изградњу.

На основу свега наведеног можемо рећи да је кључна ствар у изради буџета одмеравање прихода и расхода и трагање за равнотежом како би се уз помоћ различитих извора прихода и примања покрили расходи и издаци који попримају значајне износе.

Расходи буџета

Основна подела буџетских расхода наше општине и њихови планирани износи дати су на слици испод.

- Текући расходи су расходи који настају као резултат редовног пословања општинске службе и њених установа.
- Капитални издаци тичу се одлива новчаних средстава ради изградње и одржавања физичких објеката разних врста у циљу правилног функционисања локалне инфраструктуре као и набавке опреме, машина, земљишта.
- Издаци за отплату главнице и набавку финансијске имовине су везани за обавезе према домаћим кредиторима, као и за набавку финансијских алата у циљу каснијег повећања буџетских средстава.

Текући расходи – 373.944.218,00

Капитални издаци – 198.918.665,00

Издаци за отплату главнице и набавку финансијске имовине – 26.000.000,00

Врсте буџетских расхода

У оквиру нашег буџета најзначајније су следеће ставке буџетских расхода:

Расходи за запослене представљају трошкове плата, доприноса и других трошкова за запослене у органима општине и општинским установама (Предшколска установа, КОЦ и Туристичка организација).

Коришћење роба и услуга обухвата плаћање сталних трошкова, трошкова путовања, услуга по уговору, специјализованих услуга, материјала и текућих поправки и одржавања.

Отплата камата обухвата трошкове камата и негативних курсних разлика.

Субвенције обухватају субвенционисање рада ЈКП Услуге и субвенције за пољопривреднике.

Донације, дотације и трансфери исплаћују се другим нивоима власти и представљају давања школама, Дому здравља и Центру за социјални рад.

Врсте буџетских расхода

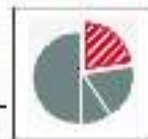
Социјалне помоћи обухватају трошкове социјалних помоћи за различите категорије грађана као и трошкове превоза ученика.

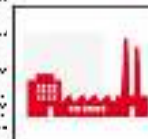
Остали расходи обухватају давања за спортска и друга удружења, порезе, таксе, казне и накнаде штете.

Буџетска резерва је новац који се користи за непланиране или недовољно планиране сврхе, као и случају ванредних околности.

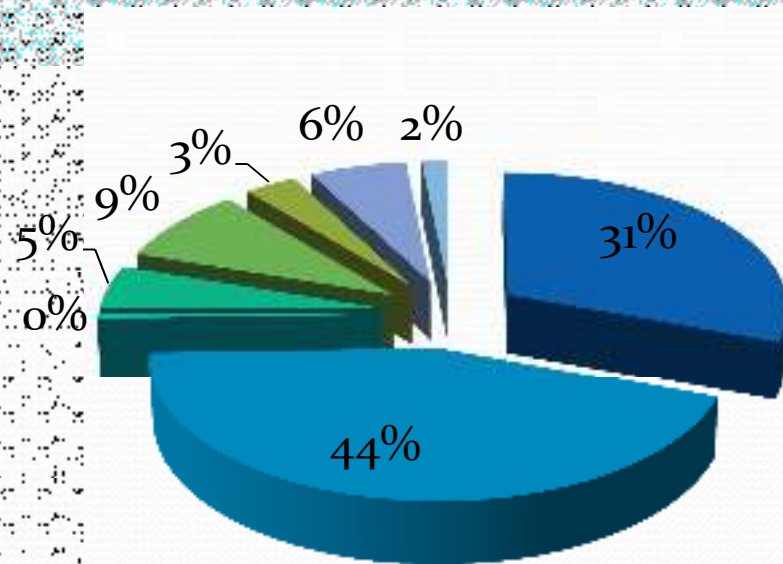

Капитални издаци су трошкови за изградњу нових или инвестиционо одржавање постојећих објеката, набавку опреме, машина, земљишта и слично.

Отплата кредита обухвата враћање главнице за раније узете кредите.

Текући расходи

- Расходи за запослене
- Коришћење услуга и роба
- Отплата камата
- Субвенције
- Донације и трансфери
- Социјална помоћ
- Остали расходи
- Административни трансфери буџета

Графикон 1 – структура текућих расхода по врстама

Текући расходи

Када су у питању текући расходи, највећи удео заузимају расходи за коришћење добара и услуга, а одмах за њима су расходи за запослене. Значајнији су по износу и расходи по основу донација и трансфера, као и субвенције.

На графикону можете видети процентуални удео по врстама текућих расхода, а у табели испод тачне износе.

Текући расходи по врстама	Износ у динарима
Расходи за запослене	114.664.290,00
Коришћење услуга и роба	163.928.508,00
Отплата камата	2.247.630,00
Субвенције	18.770.000,00
Донације и трансфери	32.912.430,00
Социјална помоћ	12.470.000,00
Остали расходи	22.951.360,00
Административни трансфери буџета	6.000.000,00
Укупно:	373.944.218,00

Табела 2 – Текући расходи по врстама

Капитални издаци и издаци за отплату главнице

Капитални издаци	Износ
Основна средства	198.365.145,00
Природна имовина	553.520,00
Укупно:	198.918.665,00

Табела 3 – преглед планираних капиталних издатака по врстама

Укупни капитални издаци су планирани у износу од 198.918.665 динара.

Од тога је већи део распоређен на издатке који се тичу основних средстава – одржавање и изградња зграда и грађевинских објеката – а мањи део се односи на издатке природне имовине, односно средства намењена за куовину земљишта које ће бити у јавној својини.

Када говоримо о издацима за отплату главнице и набавку финансијске имовине, наша служба је планирала трошкове отплате главнице у износу од 26.000.000,00 динара, док се за 2022. годину не планирају издаци намењени набавци финансијске имовине.

Расходи по корисницима

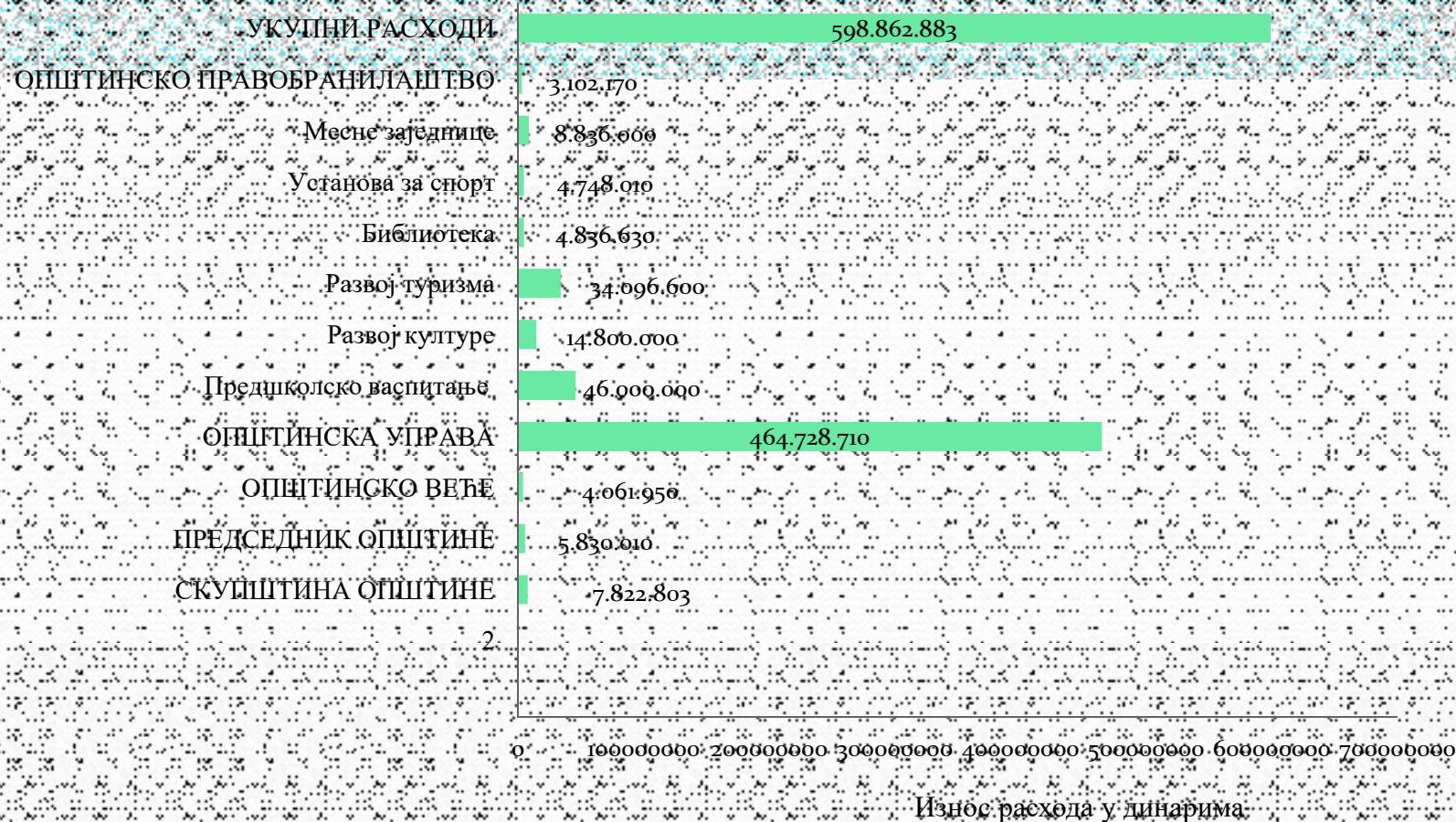

График 2 – Износ расхода по буџетским корисницима

Расходи по корисницима

График 2. даје приказ укупних расхода по директним и индиректним корисницима. Као што се може видети из приложеног, када се уради овај пресек долази се до закључка да велики део планираних расхода припада Општинској служби. Ово се могло и претпоставити с обзиром да управо ова служба броји највише запослених и да су све активности у потпуности финансиране из буџетских средстава.

Такође, значајна средства се издвајају за функционисање Предшколске установе "Наша радост" за исплаћивање зарада, пореза и доприноса и за обезбеђивање неопходних средстава за обављање предшколског васпитања.

Развој туризма и Туристичка организација Општине Бољевац заузимају значајно место у расходима по корисницима. Средства у оквиру развоја туризма су превасходно намењена промоцији знаменитости нашег краја, одржавању традиционалних манифестација и финансирању трошкова запослених у оквиру ове установе, као исвих текућих трошкова пословања.

Од новембра 2021. године формиране су две нове установе: Установа за спорт и Јавна библиотека. Сходно томе, и оне су укључене у процес пројектовања буџетских расхода за 2022. годину и заједно чине значајан сегмент укупних расхода.

Расходи по корисницима

У оквиру развоја културе су пројектовани расходи везани за пословање Културно-образовног центра као установе од највишег значаја када је у питању културна спона Општине Бољевац.

Нашу општину чине град Бољевац и 25 месних заједница које се налазе на подручју територије Бољевац. На графикону су збирно приказани планирани расходи за све месне заједнице као индиректне кориснике. У питању су углавном трошкови електричне енергије за просторије месних заједница, трошкови горива за потребе одржавања путева, трошкови репрезентације и слично.

Мало мањи удео у планираним расходима имају други директни корисници буџетских средстава осим Општинске службе. У оквиру ових директних корисника највећи износ новчаних средстава се издваја за раздео Скупштине Општине, затим за раздео Председника Општине. Одмах затим следи раздео Општинског већа и на крају је раздео Правобраниоца Општине.

Буџетски расходи

Текући
расходи

Капитални
издаци

Издаци за
отплату
главнице

598.862.883
динара

* Укупни планирани расходи и издаци буџета Општине Бољевац
за 2022. годину износе 598.862.883,00 динара.

Програмски буџет

- Програмски буџет је део спровођења реформе унапређења буџетског система, који је за кориснике буџетских средстава РС прописан од доношења Закона о буџету РС и Одлуке о буџетима локалне власти за 2015. годину.
- Програмским буџетом омогућено је боље управљање учинком јавне управе, већа одговорност корисника буџета, успостављање снажнијих веза између годишњег буџета, утврђивања приоритетних расхода и издатака и спровођења јавних политика, као и већа транспарентност потрошње.
- Програмска структура буџета се утврђује у складу с хијерархијским функцијама државе, циљевима Владе, односно надлежностима и циљевима корисника буџета.
- Програмску структуру корисника буџета чине три програмске категорије: програм, програмска активност и пројекат, којима се групишу расходи и издаци.
- Програми и програмске активности разврстани су по униформном моделу јединственом на територији целе РС.

Програмски буџет

Програмски буџет чине три активности: Програм, Програмска активност и Пројекат.

Програм представља скуп активности са заједничким жељеним друштвено-економским исходима.

Програмска активност је текућа, континуирана делатност којом се доприноси достизању циљева програма.

Пројекат је временски ограничен пословни подухват са јасно дефинисаним исходом.

Програм

Програмска
активност

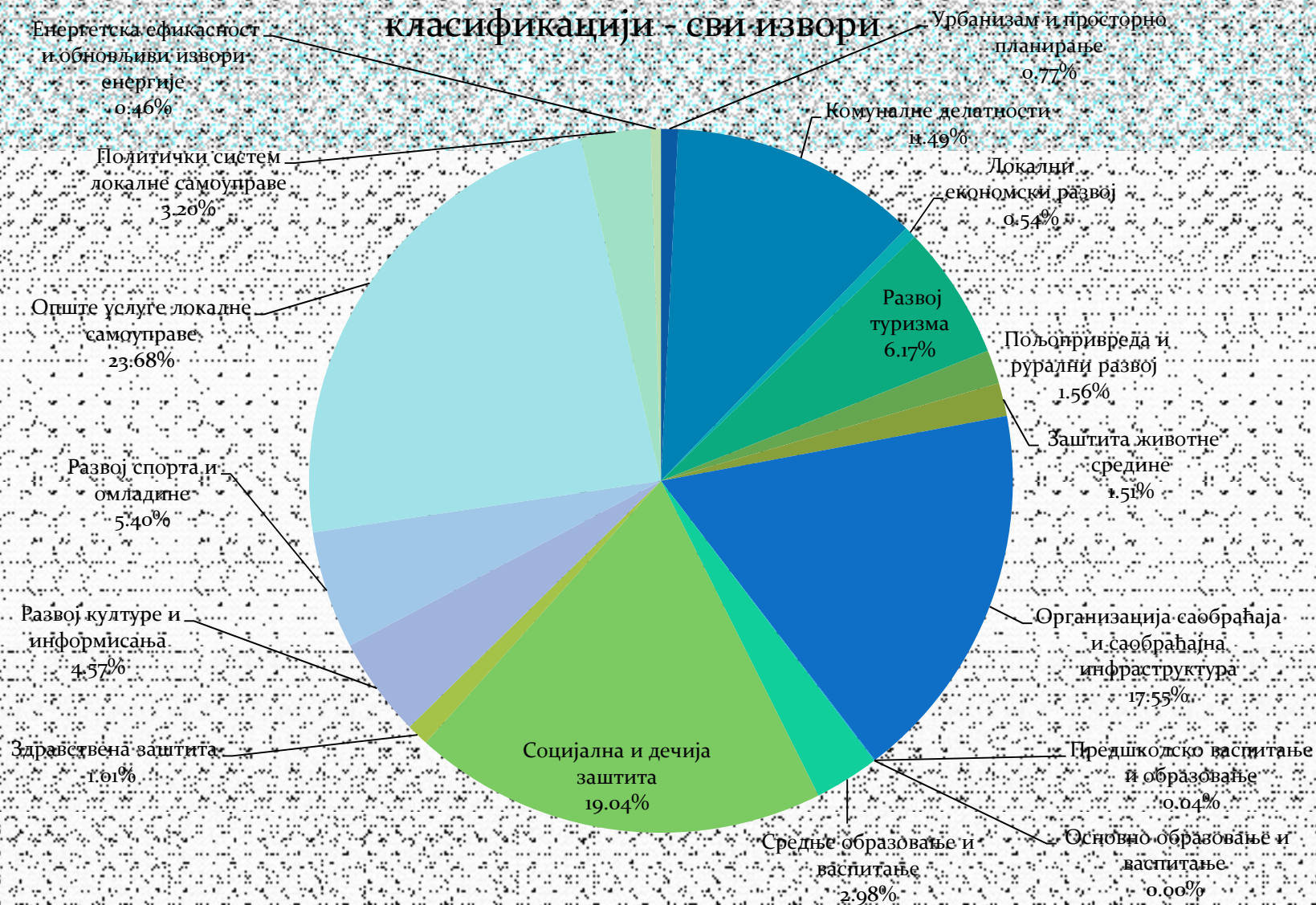
Пројекат

Програмски буџет

НАЗИВ ПРОГРАМА	ИЗНОС У ДИНАРИМА
Програм 1: Урбанизам и просторно планирање	4,280,000
Програм 2: Комуналне делатности	63,539,840
Програм 3: Локални економски развој	3,000,000
Програм 4: Развој туризма	34,096,600
Програм 5: Пољопривреда и рурални развој	8,600,000
Програм 6: Заштита животне средине	8,356,400
Програм 7: Организација саобраћаја и саобраћајна инфраструктура	97,026,000
Програм 8: Предшколско васпитање и образовање	200,000
Програм 9: Основно образовање и васпитање	0
Програм 10: Средње образовање и васпитање	16,500,000
Програм 11: Социјална и дечија заштита	105,276,045
Програм 12: Здравствена заштита	5,600,000
Програм 13: Развој културе и информисања	25,286,630
Програм 14: Развој спорта и омладине	29,878,010
Програм 15: Опште услуге локалне самоуправе	130,938,595
Програм 16: Политички систем локалне самоуправе	17,714,763
Програм 17: Енергетска ефикасност и обновљиви извори енергије	2,570,000
УКУПНО	552,862,883

Табела 4 – програми Општине Бољевац и износи расхода по програмима

Структура буџета по програмској класификацији - сви извори

Структура буџета по програмској класификацији

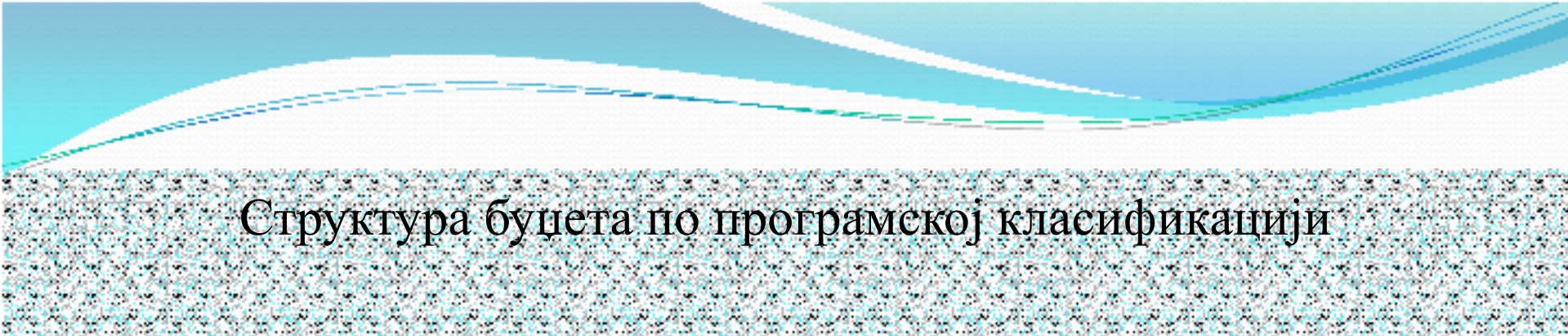
Анализом претходног графика и табеле можемо доћи до закључка који програми и у којој мери учествују у програмској класификацији буџета.

Као најзначајнији издвајају се:

- ❑ Програм 15 (Опште услуге локалне самоуправе)
- ❑ Програм 11 (Социјална и дечија заштита)
- ❑ Програм 7 (Организација саобраћаја и саобраћајна инфраструктура)
- ❑ Програм 2 (Комуналне делатности)
- ❑ Програм 4 (Развој туризма)

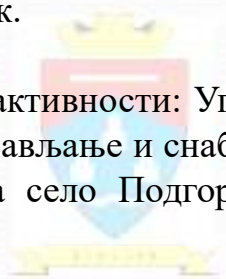
У оквиру Програма 15 планирана су буџетска средства за активности: Функционисање локалних самоуправа и градских заједница, Функционисање месних заједница, Управљање у ванредним ситуацијама, Сервисирање јавног дуга, Финансирање невладиних организација (неке од њих су СУБНОР Бољевац, КУД Илинско врело, Ловачко удружење Бољевац, Горска служба спасавања), Текуће резерве, Буџетске резерве, Функционисање националних савета националних мањина.

За Програм 11 најзначајније су активности: Једнократне помоћи и други облици помоћи, Унапређење јавног информисања, Унапређење система очувања и представљања културно-историјског наслеђа.

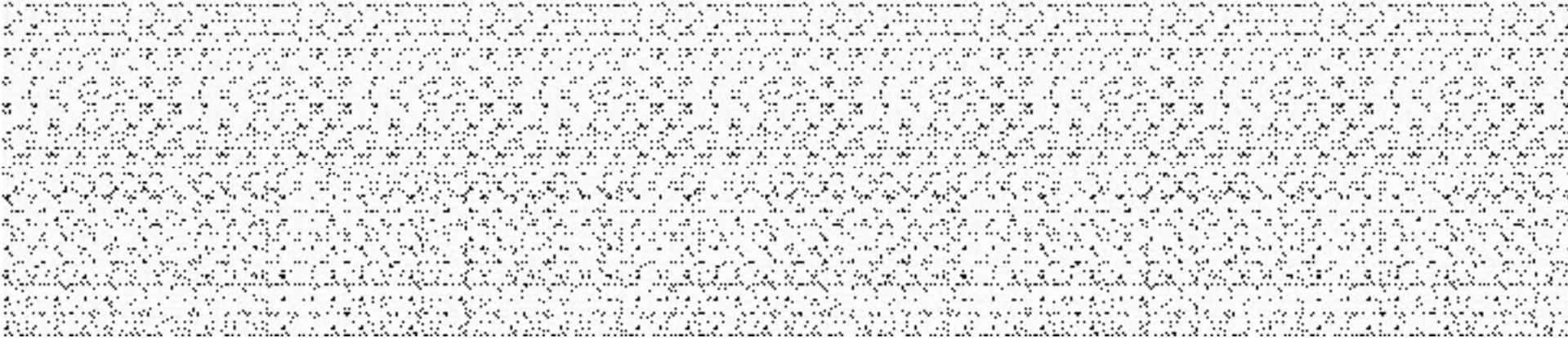
Структура буџета по програмској класификацији

За Програм 7 издвојена су средства за активност: Управљање и одржавање саобраћајне инфраструктуре, и два пројекта: Изградња пута Боговина-Боговина насеље-Боговинска пећина, као и изградња пута Подгорац-Подгорац Тимок.

У оквиру Програма 2 највећи удео имају активности: Управљање/одржавање јавним осветљењем, Одржавање јавних зелених површина, Управљање и снабдевање водом за пиће, као и два пројекта: Изградња примарне водоводне мреже за село Подгорац, Изградња водовода према Савинцу, Сумраковцу и Подгорац-Тимоку.

Најзначајније активности и пројекти Програма 4: Управљање развојем туризма, Промоције туристичке понуде, Предтакмичење трубача источне Србије, Очување и атрактивна изложба природне и културне баштине општина Белоградчик и Бољевац.

Најзначајнији капитални пројекти

Капитално
одржавање пута
Подгорац-Подгорац
Тимок

Изградња пута
Боговина – Боговинска
пећина

Изградња станова у
оквиру пројекта
”Подршка ЕУ социјалном
станавању активној
инклузији у Бољевцу

Изградња водовода у
оквиру пројекта
”Изградња секундарне
водоводне мреже за село
Подгорац’

Изградња водовода
Савинац-Сумраковац-
Подгорац Тимок

